

1 Co oznacza wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych?

Przez wykonanie orzeczenia rozumie się wypełnienie obowiązków nałożonych orzeczeniem sądu na strony postępowania, tzn. strony wykonują czynności wskazane w orzeczeniu w celu jego wykonania. Wykonanie niektórych orzeczeń nie wymaga podejmowania żadnych czynności – są to orzeczenia dotyczące ustalenia oraz zniesienia, zmiany lub ustanowienia stosunku prawnego. Orzeczenie może zostać wykonane dobrowolnie przez strony, tj. bez stosowania środków egzekucyjnych, albo w drodze egzekucji przymusowej. Jeśli strona, na której niekorzyść orzekł sąd, nie zastosuje się do orzeczenia dobrowolnie, wierzyciel dochodzący wydania orzeczenia ma prawo wystąpić do sądu o wydanie tytułu wykonawczego i przekazać go komornikowi. Komornik jest funkcjonariuszem publicznym, który na wniosek wierzyciela może wykonywać czynności za pomocą środków egzekucyjnych w celu wyegzekwowania orzeczenia niewykonywanego dobrowolnie.

Wykonywanie orzeczeń regulują część VI („Postępowanie egzekucyjne”) kodeksu postępowania cywilnego Republiki Litewskiej oraz zarządzenie nr 1R-352 Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 października 2005 r. zatwierdzające instrukcję dotyczącą wykonywania orzeczeń („instrukcja”). Przepisy szczególne regulujące wykonywanie orzeczeń mogą zawierać również inne akty prawne.

2 Jakie organy są właściwe w zakresie wykonywania orzeczeń?

Wykonywanie orzeczeń należy do właściwości komorników.

3 Jakie warunki muszą być spełnione, aby można było wydać tytuł wykonawczy?

3.1 Postępowanie

Tytuł wykonawczy wydany na podstawie orzeczenia przekazuje komornikowi do celów egzekucji osoba do tego uprawniona, tj. powód lub jego pełnomocnik. Jeśli tytuł wykonawczy przekazuje komornikowi pełnomocnik powoda, przepisy prawa stanowią, że uprawnienia nadane pełnomocnikowi muszą być zapisane w pełnomocnictwie sporządzonym i sformalizowanym zgodnie z prawem, tzn. pełnomocnictwo przedkładane przez osobę fizyczną musi być notarialnie poświadczony, natomiast pełnomocnictwo przedkładane przez przedstawiciela osoby prawnej może być zatwierdzone przez właściwy organ osoby prawnej. Jeśli tytuł wykonawczy przekazuje komornikowi adwokat lub jego asystent, musi on również przedstawić komornikowi pisemną umowę z klientem lub inny dokument określający prawa i obowiązki adwokata, w tym ich zakres. Tytuły wykonawcze stosowane w egzekucji należności pieniężnych są przekazywane komornikom za pośrednictwem Komorniczego Systemu Informatycznego zgodnie z procedurą określoną w instrukcji, tj. proporcjonalnie wszystkim komornikom działającym na obszarze egzekucji, z uwzględnieniem kategorii tytułów wykonawczych i kwot podlegających egzekucji określonych w instrukcji, oraz zapewniając, aby nowy tytuł wykonawczy w egzekucji od tego samego dłużnika został przypisany komornikowi już prowadzącemu egzekucję od tego dłużnika, chyba że nowy tytuł wykonawczy nie ma zastosowania na obszarze działania tego konkretnego komornika. W ciągu trzech dni roboczych od otrzymania tytułu wykonawczego lub natychmiast w przypadku egzekucji pilnej komornik musi sprawdzić, czy nie ma oczywistych podstaw do odmowy przyjęcia tytułu wykonawczego i wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

3.2 Główne warunki

Tytuł wykonawczy może przekazać komornikowi do celów egzekucji powód lub jego pełnomocnik albo organ lub urzędnik, który wydał tytuł wykonawczy. Jeśli dłużnik jest osobą fizyczną, komornik przeprowadza egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania lub zatrudnienia dłużnika lub w miejscu położenia jego majątku. Jeśli dłużnik jest osobą prawną, komornik przeprowadza egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego w siedzibie dłużnika lub w miejscu, w którym znajduje się jego majątek.

Tytuł wykonawczy musi zostać przekazany komornikowi przed upływem okresu przedawnienia. Tytuły wykonawcze dotyczące orzeczeń można przekazywać do celów egzekucji przed upływem pięciu lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Bieg terminu przekazania tytułu wykonawczego w przypadku orzeczenia, któremu nadano rygor natychmiastowej wykonalności, rozpoczyna się od dnia następującego po wydaniu orzeczenia.

Komornik przyjmuje tytuł wykonawczy do celów egzekucji, gdy powód uiszcza na jego rzecz koszty administracyjne postępowania egzekucyjnego. W zależności od sytuacji finansowej powoda będącego osobą fizyczną komornik może odstąpić od pobrania całości lub części kosztów egzekucyjnych lub odroczyć ich zapłatę do czasu zakończenia postępowania egzekucyjnego.

4 Przedmiot i charakter środków egzekucyjnych

Wyróżnia się następujące środki egzekucyjne:

- egzekucja ze środków finansowych i majątku dłużnika lub jego praw majątkowych;
- egzekucja z majątku i środków pieniężnych dłużnika będących w posiadaniu innych osób;
- zakazanie innym osobom przekazywania środków pieniężnych lub majątku dłużnikowi lub wykonywania innych zobowiązań na jego rzecz;
- zajęcie dokumentów potwierdzających prawa dłużnika;
- egzekucja z wynagrodzenia, emerytury/renty, stypendium lub innych dochodów dłużnika;
- zajęcie u dłużnika określonych przedmiotów wskazanych w orzeczeniu i przekazanie ich powodowi;
- zarządzanie majątkiem dłużnika i wykorzystanie uzyskanych z niego dochodów na spłatę wierzyciela;
- nakazanie dłużnikowi wykonania lub powstrzymania się od wykonywania określonych czynności;
- potrącenie wzajemnych wierzytelności;
- inne środki przewidziane prawem.

W tym samym czasie można zastosować więcej niż jeden środek egzekucyjny.

4.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać egzekucji?

Jeśli dłużnik jest osobą fizyczną, egzekucji podlegają następujące składniki majątku:

- hipoteki i zabezpieczenia, jeśli egzekucja jest prowadzona na rzecz wierzyciela hipotecznego lub posiadacza zabezpieczenia;
- środki pieniężne, prawa majątkowe, papiery wartościowe, pensje, wynagrodzenia, stypendia lub inne dochody lub ruchomości należące do dłużnika;
- nieruchomości należące do dłużnika;
- grunty rolne należące do dłużnika, jeśli główną działalnością dłużnika jest rolnictwo;
- lokal mieszkalny dłużnika, w którym dłużnik zamieszkuje.

Jeśli dłużnik jest osobą prawną, egzekucji podlegają następujące składniki majątku:

hipoteki i zabezpieczenia, jeśli egzekucja jest prowadzona na rzecz wierzyciela hipotecznego lub posiadacza zabezpieczenia;

środki pieniężne, prawa majątkowe, papiery wartościowe, wyroby oraz inne mienie ruchome i nieruchomości, które nie jest bezpośrednio wykorzystywane ani przystosowane do bezpośredniego wykorzystania w procesie produkcji, z wyjątkiem pomieszczeń administracyjnych;

inne składniki majątku;

nieruchomości niezbędne do produkcji, jak również surowce i materiały, maszyny, sprzęt i inne dobra kapitałowe wykorzystywane bezpośrednio w produkcji.

4.2 Jakie skutki mają środki egzekucyjne?

Środki i procedury egzekucyjne różnią się w zależności od tego, czy egzekwowane jest zobowiązanie pieniężne czy niepieniężne, oraz od tego, czy egzekucję przeprowadza się ze środków finansowych, dochodów lub innych składników majątku dłużnika.

Jeśli przedmiotem egzekucji jest zobowiązanie pieniężne i egzekucję przeprowadza się ze środków finansowych dłużnika przechowywanych w instytucjach kredytowych, płatniczych lub pieniądza elektronicznego, komornik kieruje do tych instytucji – za pośrednictwem systemu informacji o ograniczeniach środków pieniężnych – dyspozycję ograniczenia dysponowania środkami dłużnika lub przymusowego pobrania środków dłużnika na pokrycie kwoty zadłużenia i kosztów egzekucji.

Jeśli komornik ustali, że środki finansowe lub inne składniki majątku dłużnika znajdują się w posiadaniu osób trzecich (komornik ma prawo uzyskać te informacje, jak również informacje, czy osoby trzecie są zobowiązane do wypłacenia dłużnikowi środków finansowych lub wydania mu innych składników majątku), środki te zostają zajęte.

Jeśli zobowiązanie ma charakter pieniężny i egzekucję przeprowadza się z dochodów dłużnika, komornik doręcza tytuł wykonawczy pracodawcy dłużnika lub innej osobie dokonującej płatności na rzecz dłużnika. Ustaloną część dochodów dłużnika potrąca się z jego pensji i równoważnych świadczeń do czasu pokrycia w pełni kwot podlegających egzekucji.

Jeśli zobowiązanie ma charakter pieniężny i egzekucję przeprowadza się ze składników majątku dłużnika, majątek zostanie zajęty i sprzedany. Egzekucji nie można prowadzić z majątku dłużnika, jeśli dłużnik przedstawi komornikowi dowody na to, że należność pieniężną można odzyskać w ciągu 6 miesięcy lub – w przypadku egzekucji z lokalu mieszkalnego dłużnika, w którym dłużnik zamieszkuje – w ciągu 18 miesięcy, dokonując potrąceń ustawowej kwoty z dochodów dłużnika. Egzekucję można prowadzić z lokalu mieszkalnego dłużnika, w którym dłużnik zamieszkuje, tylko wtedy, gdy kwota podlegająca odzyskaniu jest wyższa niż 4 000 euro. Po wydaniu nakazu zajęcia mieszkania lub domu w celu odzyskania niezapłaconych kwot za rachunki za energię i media oraz inne usługi, sąd może orzec na wniosek dłużnika lub członków jego rodziny, że nie można przeprowadzić egzekucji z ostatniego mieszkania, domu lub jego części, których dane osoby potrzebują do celów mieszkalnych. Sąd może przy tym wziąć pod uwagę sytuację finansową i interesy dzieci, osób niepełnosprawnych oraz grup defaworyzowanych.

Zajęcie majątku dłużnika to tymczasowy zakaz lub ograniczenie własności lub określonego elementu własności (zarządzania, użytkowania lub dysponowania) nałożone na majątek dłużnika.

Zajęcia może dokonać sąd lub komornik.

Sąd dokonuje zajęcia majątku w drodze postanowienia o zastosowaniu środków tymczasowych. Kwota zajętych środków nie może przekraczać kwoty roszczenia. Sąd może uchylić takie postanowienie na wniosek osób zainteresowanych lub, w niektórych przypadkach, z urzędu. Po rozpoznaniu sprawy przez sąd i oddaleniu powództwa środki tymczasowe pozostają w mocy do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu, a w przypadku gdy sąd uwzględni wniosek po przyznaniu środków tymczasowych, środki tymczasowe pozostają w mocy do czasu wykonania orzeczenia.

Komornik przeprowadzający egzekucję zajmuje majątek dłużnika poprzez wydanie nakazu zajęcia. Komornik może cofnąć nakaz zajęcia tylko wtedy, gdy dokonał zajęcia. Komornik nie może zająć znacznie większej części majątku dłużnika, niż jest to konieczne do pokrycia kwoty podlegającej odzyskaniu i kosztów egzekucji.

Upłynienie składników majątku oznacza przymusową sprzedaż zajętych składników majątku należących do dłużnika lub podmiotu udzielającego zabezpieczenia w drodze licytacji, za pośrednictwem firm zajmujących się obrotem aktywami lub przekształcaniem aktywów, przekazanie składników majątku powodowi, sprzedaż nabywcy zaproponowanemu przez dłużnika lub inną procedurę służącą upłynieniu, przewidzianą w przepisach prawa. W zależności od przyczyn zajęcia i rodzaju majątku zajęte składniki majątku upłynniają komornik, urzędy Państwowej Inspekcji Podatkowej lub firmy i brokerzy prowadzący działalność w zakresie publicznego obrotu papierami wartościowymi, zgodnie z procedurą określoną w przepisach prawa.

Majątek nieruchomości dłużnika oraz inne składniki majątku zarejestrowane zgodnie z prawem o wartości powyżej 2 000 euro, a także inne ruchomości o wartości jednostkowej powyżej 30 000 euro upłynnia się w drodze licytacji. Inne składniki majątku można upłynnić na inne sposoby. Licytacja odbywa się drogą elektroniczną.

Dłużnik ma prawo znaleźć nabywcę na sprzedawane składniki majątku przed rozpoczęciem licytacji. Jeśli dłużnik znajdzie nabywcę, składniki majątku są sprzedawane takiemu nabywcy. Majątek może zostać sprzedany nabywcy znalezionemu przez dłużnika za kwotę nie niższą niż wartość majątku wskazana w nakazie zajęcia lub za kwotę niższą, która wystarczy na pełne pokrycie długów i kosztów egzekucji.

Upłynienie zajętych składników majątku skutkuje wygaśnięciem wszystkich zajęć tych składników.

Jeśli tytuły wykonawcze zostały wydane w związku z wzajemnymi wierzytelnościami dłużnika i wierzyciela, komornik dokonuje potrącenia kwot zgodnie z ustaloną procedurą. Jeśli możliwe jest odzyskanie pełnej kwoty w drodze potrącenia zgodnie z ustaloną procedurą, nie stosuje się innych środków egzekucyjnych. Potrącenia nie można stosować w postępowaniu w sprawie świadczeń alimentacyjnych.

Szczegółowe wymogi dotyczące egzekucji zobowiązań niepieniężnych określają przepisy prawa.

Wykonując orzeczenie sądu o przekazaniu dziecka, komornik przeprowadza czynności egzekucyjne w obecności osoby, której przekazuje się dziecko, oraz przedstawiciela państwowego organu ochrony praw dziecka. Należy zapewnić ochronę praw dziecka.

Jeśli powodowi zostaną przyznane określone przedmioty wskazane w orzeczeniu, komornik odbiera te przedmioty od dłużnika i przekazuje je powodowi.

Tylko osoby wymienione w tytule wykonawczym mogą zamieszkać w lokalu mieszkalnym (lub zostać z niego eksmitowane) zgodnie z treścią orzeczenia. W razie potrzeby wzywa się policję.

Jeśli orzeczenie zobowiązujące dłużnika do wykonania lub zakończenia określonych czynności niezwiązanych z przekazaniem składników majątku lub środków finansowych nie zostanie wykonane, komornik sporządza stosowne zawiadomienie. Następnie przekazuje ten dokument do sądu rejonowego właściwego dla miejsca wykonania, który z kolei postanawia o zastosowaniu skutków określonych w orzeczeniu (tj. jeśli pozwany nie wykona orzeczenia w wyznaczonym terminie, powód będzie uprawniony do wykonania czynności lub zastosowania środków w celu zapewnienia zakończenia czynności na koszt pozwanego i jednocześnie odzyskania od niego niezbędnych kosztów); jeśli skutki nie zostały określone w orzeczeniu, sąd rozstrzygnie kwestię zmiany ustaleń dotyczących wykonania orzeczenia.

Jeśli tylko pozwany może wykonać lub zakończyć działania wskazane w orzeczeniu, a nie stosuje się do niego, może zostać ukarany grzywną na rzecz powoda i może zostać wyznaczony nowy termin na wykonanie orzeczenia. Zapłata grzywny nie zwalnia dłużnika z obowiązku wykonania lub zakończenia działań wskazanych w orzeczeniu.

4.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Tytuły wykonawcze dotyczące orzeczeń można przekazywać do celów egzekucji przed upływem pięciu lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Bieg terminu przekazania tytułu wykonawczego w przypadku orzeczenia, któremu nadano rygor natychmiastowej wykonalności, rozpoczyna się od dnia następującego po wydaniu orzeczenia. Tytuły wykonawcze dotyczące przywrócenia do pracy można przekazywać do celów egzekucji przed upływem jednego miesiąca od pierwszego dnia po wydaniu orzeczenia.

Jeśli orzeczenie dotyczy zwrotu świadczeń okresowych, tytuły wykonawcze są ważne przez cały okres, na który świadczenia zostały przyznane, a bieg terminu przekazania ich do celów egzekucji rozpoczyna się od daty upływu terminu płatności każdego świadczenia.

W przypadku decyzji urzędników lub organów, które można wykonać w drodze procedury przymusowej, mogą zostać wyznaczone określone terminy wykonania.

Jeśli przekroczenie terminu przekazania tytułu wykonawczego nastąpiło z przyczyn, które sąd uzna za istotne, sąd może przywrócić przekroczony termin, chyba że przepisy prawa stanowią inaczej.

Środki egzekucyjne zastosowane przez komornika pozostają w mocy do czasu ich uchylenia przez komornika. W przypadku skargi na legalność czynności komornika uznanej przez sąd za zasadną lub częściowo zasadną sąd rozpatrujący skargę może uchylić zastosowane środki lub ich część.

Zajęcie majątku lub inne środki tymczasowe nałożone przez sąd pozostają w mocy do czasu ich uchylenia (zastąpienia innym środkiem) przez sąd, który je nałożył, lub – w przypadku środka zaskarżenia – do czasu ich unieważnienia przez sąd wyższej instancji.

Upłynięcie zajętych składników majątku skutkuje wygaśnięciem wszystkich zajęć tych składników.

Zob. również odpowiedź na pytanie 3.2.

5 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Skargę na czynności podejmowane przez komornika można wnieść nie później niż w terminie 20 dni od dnia, w którym osoba wnosząca skargę dowiedziała się lub powinna była się dowiedzieć o dokonaniu lub odmowie dokonania danej czynności, ale nie później niż w terminie 90 dni od dnia, w którym dana czynność została dokonana. Skargę składa się do komornika. Komornik musi rozpatrzyć skargę w ciągu pięciu dni roboczych. Jeśli komornik odmówi uwzględnienia skargi w całości lub w części, skargę wraz z postanowieniem komornika przekazuje się do sądu rejonowego właściwego ze względu na siedzibę kancelarii komornika.

Środki zastosowane przez sąd mogą zostać uchylone lub zmienione przez ten sam sąd lub sąd wyższej instancji w przypadku wniesienia środka zaskarżenia.

6 Czy istnieją ograniczenia dotyczące wykonywania orzeczeń, w szczególności odnoszące się do ochrony dłużnika lub terminów?

Zob. odpowiedź na pytanie 3.2.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 11/07/2022

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.